

Statsdeltakelse

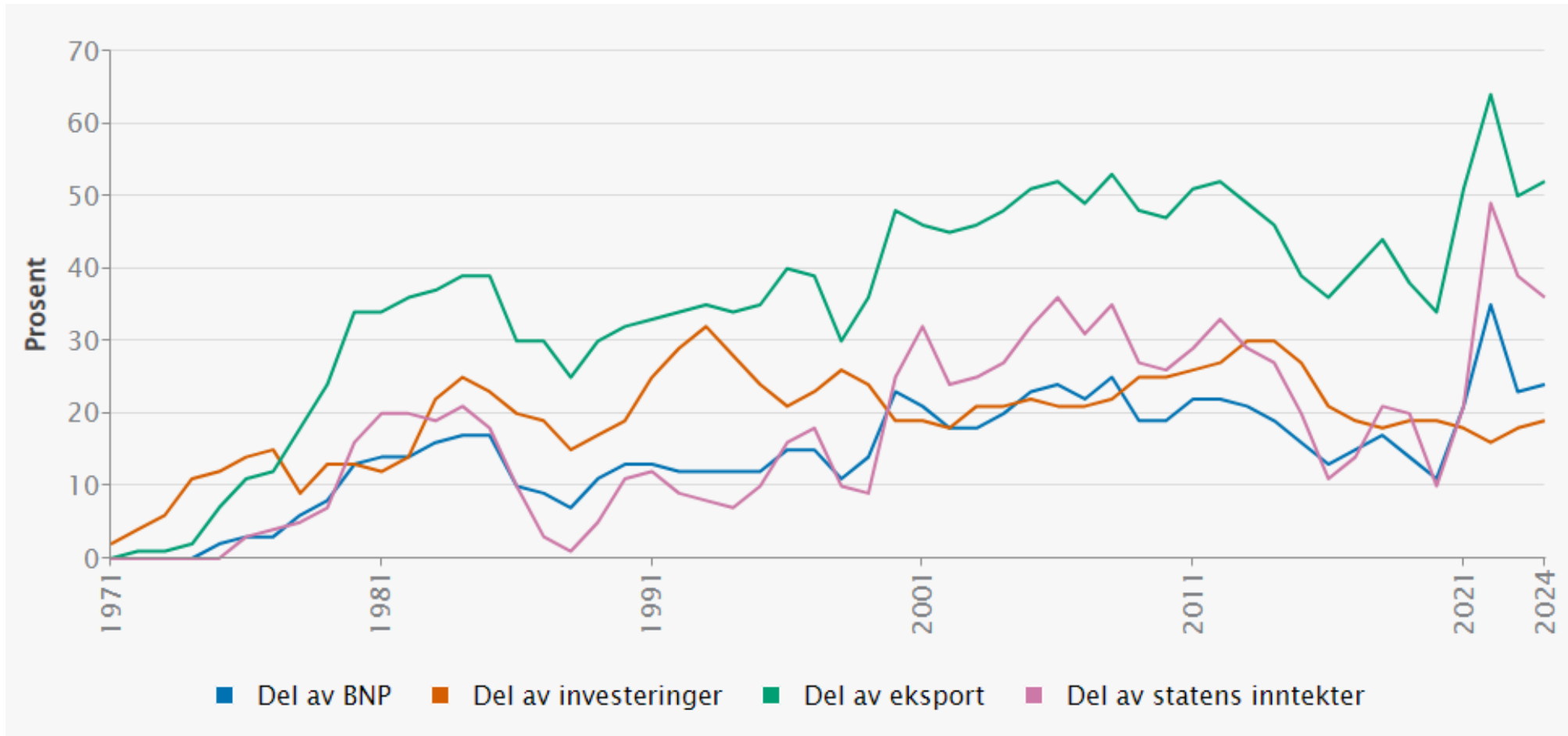
Det 45. Bergenske petroleumsrettsymposium 2023

Advokat Torbjørn Mæland

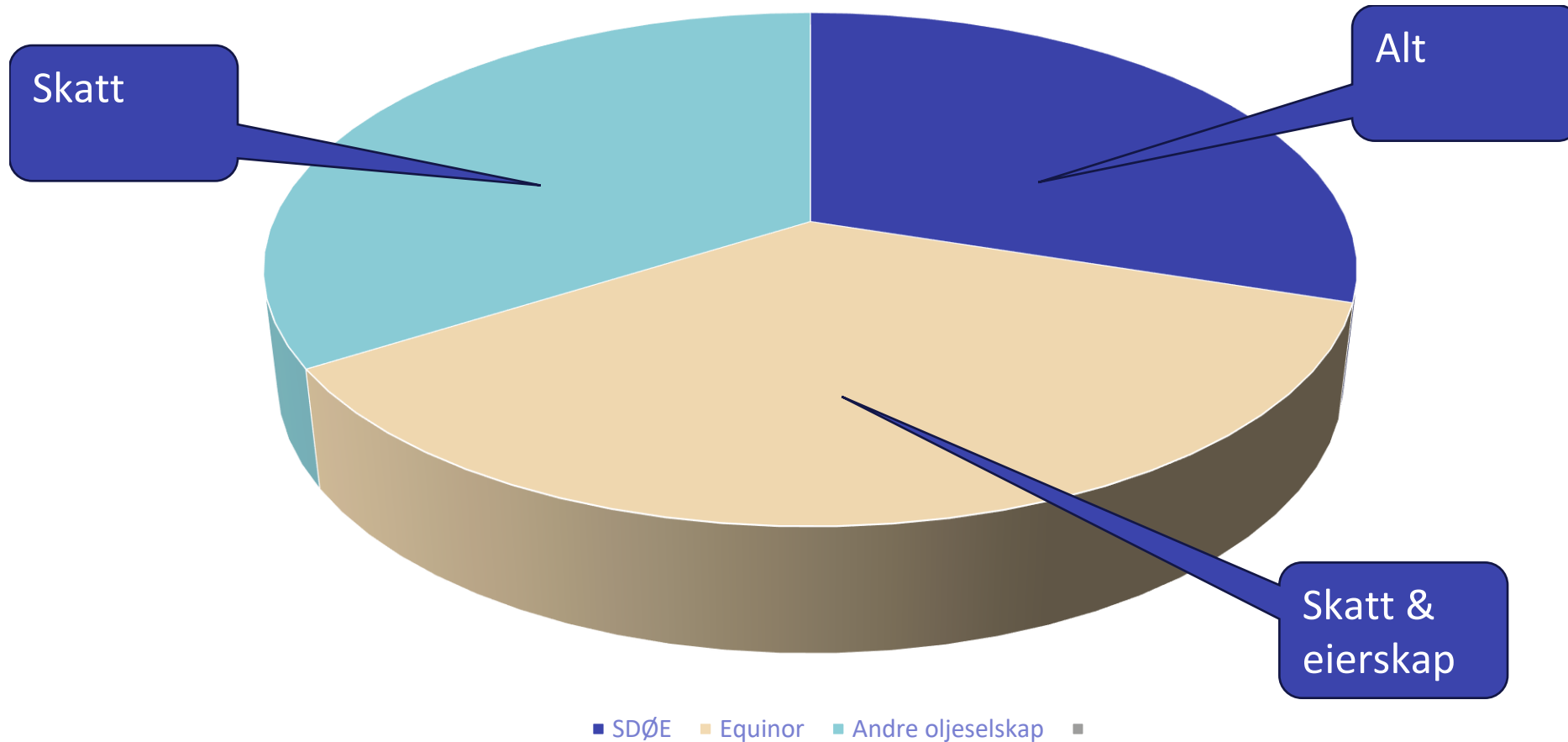
Tema

- Litt om økonomisk betydning
- Statsdeltakelse – før etableringen av Statoil i 1972
- [Statsdeltakelse 1972 – 2001]
- Etableringen av SDØE i 1985
- SDØE – hva er det egentlig
- Petoros rolle og mandat

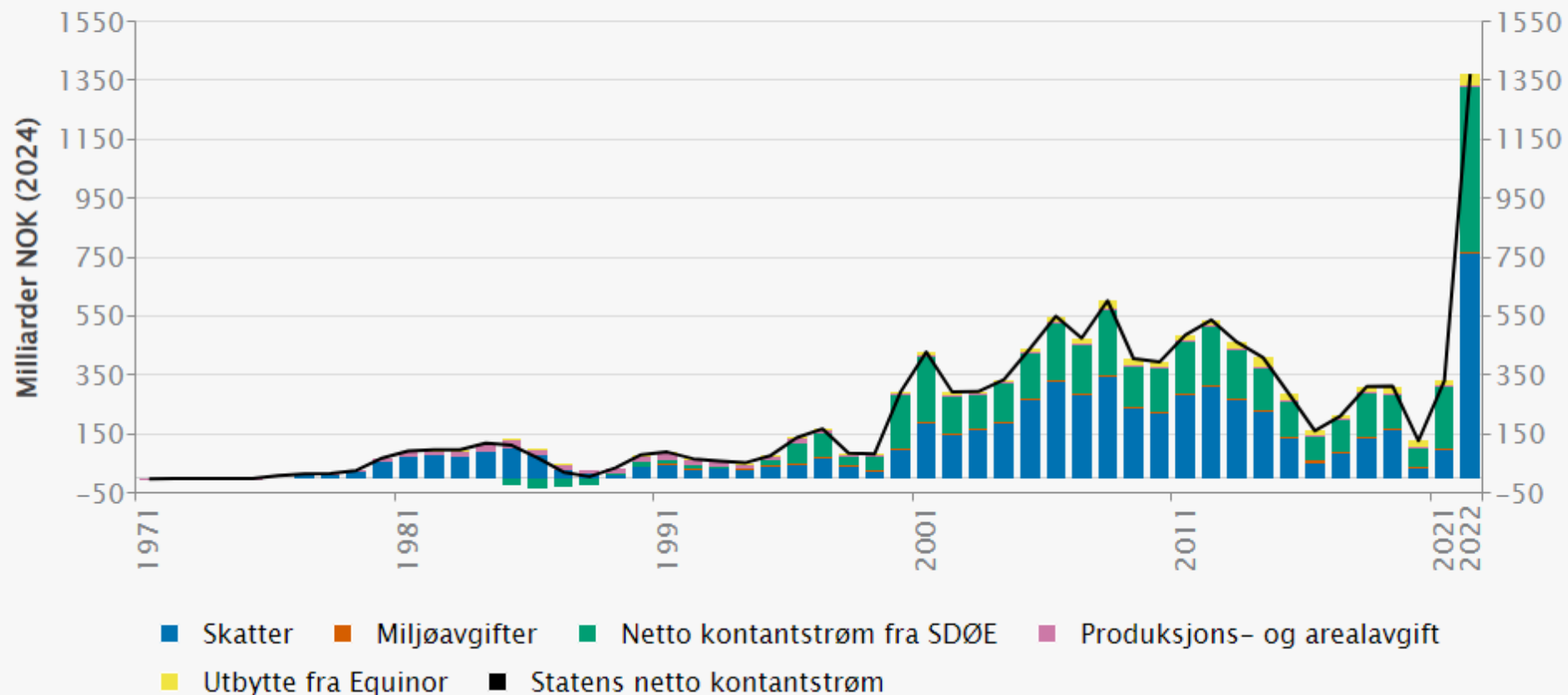
Petroleumssektorens betydning for norsk økonomi

En betydelig del av det økonomiske resultatet fra oppstrømsvirksomheten tilfaller staten

Statens inntekter fra petroleumsvirksomheten

Statsdeltakelse – før etableringen av Statoil

Første konsesjonsrunde i 1965

- Ingen statsdeltakelse

Andre konsesjonsrunde (1969-71)

- Opsjoner – overført til Statoil i 1972
- Netto overskuddsarrangement
 - Fra og med PL 27 til og med PL 33
- Statens andel av netto overskudd varierer fra 10 % til 17,5 %
- Utgjør i snitt nesten 1 MRD pr år for SDØE
 - Stigende trend

Lisens	Felt/funn
027	Ringhorne, Balder, Jotun
027 B	Jotun
027 C	Balder
027 D	Jette
027 FS	Breidablikk
027 GS	Jotun
028	Balder
028 B	Hanz
028 S	Balder
029	Sleipner Vest
029 B	Gina Krog
029 C	Gina Krog
033	Hod
033 B	Valhall

Utdrag av konsesjonsvilkåret

Statsdeltakelse.

6. Rettighetshaveren skal betale til Departementet et beløp på 17½ % av det netto-overskudd som Rettighetshaveren oppnår ved salg av utvunnet petroleum fra denne tillatelse. Det nærmere innhold av denne deltagerrett fremgår av "Avtale om regnskapsføring" som følger som vedlegg 1 og er en del av denne utvinningstillatelse. Det forutsettes at ingen utbetaling skal skje til Departementet før Rettighetshaveren har fått dekket alle de omkostninger og investeringer som Rettighetshaveren har hatt i forbindelse med undersøkelse etter og utvinning av petroleum etter denne tillatelse og i henhold til nevnte "Avtale om regnskapsføring".

I St meld nr 30 (1973 – 1974) fremgår følgende:

- "Net-Profit" avtale er en avtaleform hvor staten i tillegg til de faste lovbestemte avgifter og skatter også får en viss prosentandel av rettighetshavernes nettooverskudd. Avtaleformen gir staten en begrenset innflytelse på virksomheten utover det den har qua forvaltningsmessig myndighet og den kan derfor ikke karakteriseres som statsdeltakelse i egentlig forstand."

- Omtales som statsdeltakelse i overskriften
 - Inngår i SDØE regnskapet og ikke statens skatteregnskap
- Petoros oppfølging av NPI lisensene er knyttet til dette avsnittet
- Angir andelen av overskuddet som skal tilfalle staten
 - "Ringfence" - allokering til utvinningstillatelsen sentralt tema
- Viser til vedlagt "avtale om regnskapsføring"
 - "Avtale om regnskapsføring" del av konsesjonsvilkårene
 - Ikke en avtale i privatrettslig forstand
 - Denne "avtalen" er sentral for tolkingen/omfanget av retten til andel av overskudd
 - Avtalen finnes i 2 varianter - den "viktigste" (17,5 %) bygger på kontantprinsippet og krever omregning fra GAAP
 - Staten dekker sin forholdsmessige andel av kostnader i avslutningsfasen, begrenset oppad til tidligere mottatt NPI
- "Klassiske" NPI problemstillinger
 - Definisjon av relevant kostnadsbase
 - Allokering
 - Kontinuitet ved transaksjoner
 - Forvaltningsmyndighet contra eieroppfølging

Statsdeltakelse 1972 – 2001

- Statsdeltakelse i denne perioden skjer via Den norske stats oljeselskap AS
 - Fra 1985 også via SDØE
- Statoil overtok opsjonene fra lisensrunde 2 i 1972
- Ble positivt forskjellsbehandlet ved alle nye tildelinger av utvinningstillatelser
 - Rask utvikling av Statoil som oljeselskap
 - Statoil fikk en gradvis mer dominant rolle på norsk sokkel
- Forskjellbehandlingen av Statoil var ikke først og fremst av hensyn til selskapet selv – den skulle også
 - Maksimere statens inntekter
 - Utvikle norsk leverandørindustri
 - Sikre statlig styring og kontroll
- Melby utvalget (NOU 1983:16) og St meld nr 73 (1983-84)

SDØE – hva er det egentlig

- SDØE ble opprinnelig etablert fra og med 1985
 - Fant sted i form av overføringer av deltakerandeler fra Statoil til Staten
 - Både utvinningstillatelser og infratrakturtillatelser
 - Rammeverket i petroleumsloven la til rette for SDØE
- Statsdeltakelsen skjer uten at staten blir rettighetshaver eller direkte part i avtaler knyttet til petroleumsvirksomhet
 - Disse oppgavene er ivaretatt av en forvalter
 - Statoil frem til 2001 og Petoro deretter
- Videre deltakelsen oppstår ved at staten forbeholder seg en andel i en tillatelse etter petroleumsloven § 3-3 eller § 4-3
 - Hittil aldri tatt 100 % andel
 - Aldri påtatt seg operatørskap
- Kostnader og inntekter
 - Drifts og investeringskostnader inngår som en integrert del av statsbudsjettet
 - Inntekter fra salg av petroleum tilfaller staten direkte

Petoros rolle som forvalter

Forvalterrollen er regulert i petroleumslovens kapittel 11

- Det er eierbeføyelser, med tilhørende plikter som er delegert til Petoro
 - Petoro er ikke delegert myndighet til å treffe forvaltningsvedtak
 - Petoro opptrer som rettighetshaver for deltakerandelene
 - Petoro ivaretar de forretningsmessige forhold vedrørende deltakerandelene
 - Petoro er part i alle samarbeidsavtalene
- Petroleumslovens kapittel 11 inneholder en rekke bestemmelser om forvalterrollen
 - Statens ansvar for forpliktelser
 - Skillet mellom SDØE og Petoro, herunder finansiering og garantistillelse
 - Forholdet til aksjeloven og forvaltningsloven
 - Styrets ansvar, herunder rapporteringsplikter
- Tema videre – hvem har beslutningsmyndighet for SDØE

Autonomi – skjematisk oversikt

Tema	Beskrivelse
Drift og forretningsutvikling innenfor etablerte tillatelser/samarbeidsavtaler	Omfattende autonomi for Petoro
Endring i tillatelser (etablering, kjøp, salg, etc)	Lav autonomi for Petoro
Virksomhet utenfor etablerte tillatelser/interessentskap	Petoro beslutter ikke deltakelse Omfattende autonomi når deltakelse er etablert

Drift og forretningsutvikling innenfor etablerte tillatelser/samarbeidsavtaler

- Kjernen av Petoros forvaltervirksomhet - høy autonomi for Petoro
- Generelle krav til forvaltningen
 - Forsvarlig og forretningsmessig forvaltning, må drives innenfor fastsatte bevilgninger, rapporteringsplikter jfr petroleumslovens § 11-7
- Rettslig utgangspunkt – petroleumsloven og samarbeidsavtalen
 - § 11-1, 1. ledd: "*.....staten forbeholder seg en fastsatt andel i tillatelse gitt i medhold av denne lov og i det interessentskap som opprettes ved samarbeidsavtale.....*"
 - § 11-2, 1, og 2. ledd: "*.... forretningsmessige forhold vedrørende deltakerandeler som staten eier eller forbeholder seg, skal ivaretas av [Petoro]*". "*[Petoro] skal være rettighetshaver for de deltakerandeler det forvalter.....[Petoro skal] ha rettigheter og plikter som deltaker i henhold til samarbeidsavtalen*"
 - Samarbeidsavtalens spesielle bestemmelser artikkel 1: "*Ved Avtalen oppretter Partene et interessentskap med formål å drive petroleumsvirksomhet i henhold til Utvinningstillatelsen*"
- Begrensninger i Petoros autonomi
 - Tiltredelse til PUD'er må godkjennes/kan overprøves av OED – samarbeidsavtalens artikkel 16.6
- Betydningen av interessentskapenes virkeområde
 - Organisering av virksomhet – eksempel HyvindTampen
- Betydningen av løftepunktet

Endring i tillatelser

Etablering, kjøp, salg, etc

- Tildeling av tillatelser
 - Utvinningstillatelser § 3-3
 - Infrastrukturtillatelser § 4-3
- Kjøp, salg og bytte
 - *Petroleumslovens § 11-6: "Styret skal også vurdere sammensetningen av porteføljen av deltakerandeler og eventuelt fremme forslag til generalforsamlingen om mulige endringer"*
 - Fullmakter
- Transaksjoner som følge av bestemmelsene i samarbeidsavtalen
 - Forkjøpsrett og uttreden
 - Fullmakter
- Beslutning om tilbakelevering av tillatelse

Virksomhet utenfor etablerte tillatelser/ interessentskap

- Beslutning om deltakelse i slik virksomhet kan ikke treffes av Petoro jfr petroleumslovens § 11-1, 2. ledd
 - *"Kongen kan bestemme at staten skal delta i virksomhet etter loven her på annen måte enn nevnt i første ledd, og at staten skal delta i annen virksomhet som har tilknytning til virksomhet etter loven her"*
- Tre typetilfeller er praktisk
 - Tidsaspektet
 - Virksomhet før man har tillatelse etter petroleumsloven
 - Virkeområdet
 - Virksomhet utenfor petroleumslovens virkeområde og som derfor ikke skal ha tillatelse etter petroleumsloven
 - Organisasjonsform
 - Virksomhet organisert på annen måte enn via interessentskap
- Krav om *"tilknytning"* i § 11-2

Takk!

§ 11-1 Statens deltakelse i petroleumsvirksomhet

Staten deltar i petroleumsvirksomhet etter denne lov ved at staten forbeholder seg en fastsatt andel i tillatelse gitt i medhold av denne lov og i det interessentskap som opprettes ved samarbeidsavtale i henhold til tillatelsen.

Kongen kan bestemme at staten skal delta i virksomhet etter loven her på annen måte enn nevnt i første ledd, og at staten skal delta i annen virksomhet som har tilknytning til virksomhet etter loven her. I så fall gjelder bestemmelsene i kapitlet her tilsvarende så langt de passer, med mindre annet er særskilt fastsatt av Kongen.

§ 11-2 Forvalterselskapet

De forretningsmessige forhold vedrørende deltakerandeler som staten eier eller forbeholder seg, skal ivaretas av et aksjeselskap som eies av staten alene.

Selskapet skal være rettighetshaver for de deltakerandeler det forvalter på vegne av staten. I det enkelte interessentskap skal selskapet ha rettigheter og plikter som deltaker i henhold til samarbeidsavtalen og for øvrig ha rettigheter og plikter som rettighetshaver etter regler gitt i eller i medhold av loven her med tilhørende forskrifter.

De inntekter forvaltningen av deltakerandelene gir, tilhører staten. De driftskostnader, investeringer og andre utgifter som belastes eller gjelder forvaltningen av deltakerandelene, dekkes ved bevilgninger fra staten. Selskapet skal føre særskilt regnskap for inntekter og utgifter som gjelder deltakerandelene.

Midler til driften av selskapet bevilges av staten.